

1. KOMENIGARRIA DA ESKOLA MAPA BERRIAREN ILDOTIK HAUR ESKOLETAN ONARPEN IRIZPIDE KOMUNAK EZARTZEA

Berriki, 2007ko urriaren 29an, Legebiltzarrean izandako agerraldian, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa sailburuak eskola-maparen inguruan egiten ari diren lanen berri eman du, 2006ko azaroaren 10ean ez-legezko proposamen gisa Legebiltzarrean izapidetu zen ekimenean eskatutakoa betez.

Eskola-mapa berrikustearen aldeko arrazoiak ematerakoan, eta orain esku artean dugunarekin lotuta, sailburuak berariaz aipatu ditu, batetik, haur hezkuntzako lehen zikloko hezkuntza-eskaintzaren hedapena, bi urteko haurren eskolatzeari orokortuta, eta, bestetik, 297/2000 Dekretua, abenduaren 17koa, zero urtetik hiru urtera bitarteko haur eskolak arautzen dituenak. Adierazi duenez, arau horrek sistemaren egoera berri bat agertzea ekarri zuen, Haurreskolak Partzuergoa sortu baitzen eta haur hezkuntzako lehen zikloko haurrak eskolatzeko zentro itunduei baimen gehiago eman baitzitzaizkien.

Izan ere, azken urteotan EAEko hezkuntza-eskaintzan izan den aldaketa garrantzitsuenetakoa bat, zalantzarik gabe, zero urtetik hiru urtera bitarteko haur hezkuntzako lehen zikloa pixkanaka zabaldu izatea da. Zabalzte hori Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailak haur eta lehen hezkuntzako ikastetxe publikoetan bi urteko haurrak eskolatzeko aukera barneratu ahala gertatu da; horretan zerikusia izan dute, batetik, udalek, beren eskola propioak sortu eta kudeatuta edo Haurreskolak Partzuergoan sartuta (Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailaren parte-hartzea ere badu), eta, bestetik, beren eskaintza hasierako etapa horretara zabaltzea erabaki duten ikastetxe itunduen finantzaketak.

Hala ere, esan behar da zabaltze hori beti ez dela izan zero eta hiru urte arteko tartea aurrez planifikatzeko lanaren ondorioa. Horregatik, eta adierazitako asmoa ikusita, alegia, eskola-mapa hezkuntza-eskaintza osoa planifikatzeko oinarrizko eta funtsezko tresna izan dadila, egokitzen jotzen dugu, azkenean, eskola-mapak programatutako eskaintza osoa barneratzea, baita haur hezkuntzako etapa osoa ere (zero eta sei urte artekoa).

Azpitarratu beharrekoa da asmo barne-hartzaile eta integratzaile horrek bi ekimen ekarri dituela berekin; horiek jada aipatu ziren Legebiltzarrean 2006ko azaroko aginduan. Ekimenak direla-eta, batetik, eskola-mapa prestatzeko irizpideen proposamen gisa jaso dena dugu; horren bidez, prestakuntza-ibilbide osoa diseinatzea proposatu da, familiek unibertsitateaz kanpoko mailetakoa eskolatzeari amaitu arte bermatutako ibilbidea zein den ezagutzeko aukera izan dezaten. Horretarako, hainbat maila edo etapetako ikastetxeak elkarri atxiki dakizkioke, nahiz eta horiek bakartat hartuko diren ikasleak onartzeari begira. Bestalde, Haurreskolak Partzuergoaren menpeko haur eskolak sare publikoko ikastetxeekin elkartu dira.

Hasiera batean, pentsa liteke, azken ekimen horren bidez, zero eta hiru urte arteko lehen zikloa batera planifikatu dadin ziurtatzea dela, izan ere, Partzuergoak

egindako eskaintzak, funtsean, zero eta bi urte arteko tartean jartzen du arreta eta ikastetxe publikoek, berriz, bi urteko haurrentzako gelen eskaintza orokortu dute. Baina, prestakuntza-ibilbide osoei dagokienez adierazitako helburua kontuan hartuta, elkartzetxe horrek are garrantzi handiagoa duela dirudi, unibertsitateaz kanpoko mailako prestakuntza-ibilbide osoa aurretik zehazten baitu.

Azken ondorio hori gogoan izanda, gure ustez, haur eskolen eta ondorengo etapak eskaintzen dituzten ikastetxeen arteko elkartzetxe hori programazio publiko osora zabaldu behar litzateke, eta horretarako aukera eman behar litzazieke, orobat, soil-soilik udalen menpekoak diren haur eskolei.

Gure ustez, oraingoz halako elkartzetxe ez izatearen arrazoiak da kasuan kasuko toki administrazioak aurrez ados jar daitezela lortu nahi dela. Hala ere, aipatu behar dugu, mapa berriari eman nahi zaion izaera barne-hartzailea eta integratzailea denez, aintzat hartu behar dela, orobat, EAEko udalek egiten duten haur hezkuntzako lehen zikloko hezkuntza-eskaintza garrantzitsu hau.

Eskola-mapa prestatzeko proposatu den prestakuntza-ibilbide osoak ezartzearen helburu edo irizpide hori azpimarratu nahi izan dugu, atzerago iradoki dugun moduan, horrek oharkabean joan ezin daitezkeen garrantzia baitu.

Jakina denez, funts publikoekin lagundutako ikastetxeetan dagoen eskaera guztiari erantzuteko plaza nahikorik ez dagoenean, beharrezkoa da aurrez definitutako lehentasuneko irizpide batzuk aplikatzea, besteak beste, etxetik gertu egotea, anai-arrebaen bat matrikulatuta egotea, errenta-mailak, etab. Irizpide horiek ahalbidetzen dute ikasleak onartzeko prozesuetan aukera berdintasuna bermatzea.

Hala ere, hezkuntza-antolamenduak berak beste irizpide bati eman dio lehentasuna, alegia, ikastetxeen arteko elkartzetxe edo atxikitzeari. Tradizioz, atxikitze hori lehen hezkuntzako eta derrigorrezko bigarren hezkuntzako ikastetxeen artean egin izan da. Orain, ordea, haur hezkuntzako ikastetxeetara ere hedatu da. Horrela, Hezkuntzaren maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoaren 8.7 artikulua honela dio berariaz: *“en los procedimientos de admisiones de alumnos en centros públicos que imparten educación primaria, educación secundaria obligatoria o bachillerato, cuando no existan plazas suficientes, tendrán prioridad aquellos alumnos que procedan de los centros de educación infantil, educación primaria o educación secundaria obligatoria, respectivamente, que tengan adscritos.”*

Gure ikuspegitik, eskola-mapa berria prestatzeko aurreikusitako den prestakuntza-ibilbideari buruzko irizpideak bere egiten du unibertsitateaz kanpoko mailako etapa ezberdinetako ikastetxeak ondoz ondotik atxikitzeak aukera hori. Hain zuzen ere, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailak iragarritako irizpideek ez dute zalantza handirik sortzen honakoa diotenean: *“Barruti eta zona bakoitzean prestakuntza-ibilbideak finkatuko dira, bereziki sare publikoan. Ibilbide horiei ibilbide oso bat osatzen duten eta, ikasleak onartzeko irizpideak aplikatzearen ondorioetarako, bakartzat joko diren ikastetxeak atxikiko zaizkie. Horrela, familia orok jakingo du, hezkuntza-sisteman barneratu aurretik, zer ibilbide duen bermatuta hasieratik unibertsitateaz kanpoko mailako eskolatzea amaitzen den arte.”*

Gogoan izan dezagun, irizpide berri horiei esker, hilabete gutxi batzuk baino ez dituen haur batek, bere familiak hura haur eskola jakin batean eskolatzea erabakitzen badu, unibertsitateaz kanpoko prestakuntza amaitu arte eskola-mapan diseinatzen den prestakuntza-ibilbide osoa bermatuta izango duela. Horrexegatik da beharrezkoa (eta

idea hori nabarmendu nahi genuke) antzeko baldintzak ezartzea, horiei esker abiapuntuko egoera finkatzeko eta, bertan, hezkuntza-zerbitzuak eskuratzeko aukerak berdinak izateko.

Itxuraz, haur eskolei buruz onetsitako araudiak, neurri batean behintzat, bere egin zuen asmo hori, izan ere, zero urtetik hiru urtera bitarteko haurrentzako eskolak arautzen dituen abenduaren 17ko 297/2002 Dekretuak (azaroaren 16ko 215/2004 Dekretuaren bidez indarrean dirauenak) 11. artikuluan honakoa ezarri zuen: *“Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailak, tartean diren erakunde guztiak entzun ondoren, zero eta hiru urte arteko haurrak onartzeko irizpide orokorrak finkatuko ditu bai ikastetxe publikoetarako bai laguntza ekonomikoak jasotzen dituzten beste ikastetxe batzuetarako.”*

Alabaina, bizi dugun errealitatea oso bestelakoa da.

Une honetan ikastetxeen arteko atxikitze edo elkartzerik ez dagoenez, ikastetxe publikoetan eta itunduetan, argi eta garbi bereiz daitezkeen bi onarpen prozesu egiten dira; bata, bi urtekoentzako geletarako; eta, bestea, hiru urtetik gorakoentzat, azken hau jada aurrera jarraitzeko bermearekin. (Oraingoz behintzat ez ditugu aipatuko zero eta bi urte arteko tartean egiten diren onarpen prozesuak).

Horietatik lehenengoari dagokionez (bi urtekoen gelak), hezkuntza-administrazioak hezkuntzako beste etapa batzuetan erabiltzen diren onarpen irizpide berak aplikatzea erabaki du (hori egiaztatzeko, azken agindua aipatuko dugu, 2007ko otsailaren 12koa, funts publikoekin lagundutako ikastetxeetan ikasleak onartzeko jarraibideak onartu zituen. Esan bezala, agindu horren bidez, irizpideak Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailaren menpe dauden haur hezkuntzako ikastetxeetan eta ikastetxe itunduetan dauden 2 urtekoentzako geletan matrikulatzen direnei ere aplikatzeaz gain (xedapen gehigarria), berariaz ohartarazi zen ikastetxe jakin bateko 2 urtekoentzako gelan matrikulatutako ikasleek eskatzaile berriekin lehiatu behar izango zutela haur hezkuntzako 3 urtekoen mailan sartzeko, ikastetxean jarraitu ahal izateko bermea haur hezkuntzako 2. zikloko ikasleek (hots, 3 eta 6 urte artekoek) bakarrik baitzuten).

Sailaren menpeko ikastetxeetako eta ikastetxe itunduetako geletarako hartutako erabakia ikusita, pentsa liteke irizpide horiexek direla gainerako haur eskoletan sartzeko ere egiten diren gainerako onarpen prozesuetan aplikatzen direnak. Kontua da, ordea, hori ez dela hala.

Alderantziz, lehen hezkuntza-ziklo horretako eskaintza publikoari dagokionez, honako kasuistika hau ikus dezakegu:

- Hezkuntza Sailaren menpeko ikastetxeetako bi urtekoentzako gelak.
- Haurreskolak Partzuergoaren menpeko haur eskolak
- Udal titulartasuneko haur eskolak

Eskaintza pribatuari dagokionez:

- Ikastetxe itunduetako bi urtekoentzako gelak
- Diruz lagundutako haur eskola pribatuak

Bada, bizi dugun errealitatea da programatutako eskaintzetako bakoitzera heltzeko onarpen irizpide desberdinak aplikatzen direla.

Batzuetan, onarpen irizpide horiek kexa eragin dute erakunde honetan. Horrela, adibide gisa eta xehetasun gehiegi emateko asmorik gabe, Haurreskolak Partzuergoak onartutako araudian jasota dagoen eskakizuna aipatuko dugu (kasuan kasuko udalerrian urtebetez erroldatuta egotea), ez baitago halakorik gainerako maila publikoetako onarpen prozesuetan. Azpimarratu beharrekoa da, orobat, udalen bateko enplegatuen seme-alabei (Donostia) udal eskola jakin batzuetan nolabait zuzenean sartzeko aukera onartu zaiela. Azkenik, aipatu behar dugu, jarraibideetan laguntzaren ikuspegitik garrantzitsuak diren zenbait egoera baloratzetarakoan, ez direla kontuan hartu familiako egoera eta/edo egoera pertsonal batzuk, eta horiek, kexagileen arabera, arreta handiagoa merezi dutela.

Hala ere, gure ustez berrikusi egin behar liratekeen egoerak antzematen lagundu duten kexa zehatz horiez haraindi, gure ikuspegitik, benetan nabarmendu behar dena da ez direla irizpide orokor komunak ezarri, haur eskolak arautzen dituen dekretuak halaxe dioen moduan. Hala, horren ondorioz, funts publikoekin lagundutako haur hezkuntzako eskaintza programatuaren baitan, egun dauden bitarteko desberdinek eskaintako hezkuntza-zerbitzuak ezin dira berdintasunez eskuratu.

Aurrez ere aipatu dugun moduan, plaza-kopuru nahikoa ez dagoenean, funts publikoekin lagundutako ikastetxeetan onarpen irizpideak ezartzearen helburua aukeraketa arbitrarioa izan ez dadila saihestea da eta, hala, finantzaketa publikoko ikastetxeetan onartzeko prozesuetan parte hartzen duten interesdun guztiek tratamendu bera izango dutela bermatzea.

Eskola-maparen inguruan berriki aurkeztu diren lanetan, badirudi Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Saila eskoletako plazen inguruko premien antolamendua lortzeko ahaleginetan aritu dela. Antolamendu horri esker, aukeren zuzentasuna eta berdintasuna bermatuko dira eta, horretarako, hezkuntza-zerbitzuen titular guztiek (bereziki, udalek) erantzukizun partekatua izango dute.

Hala, eskola-mapa berriaren printzipio nahiz helburu gisa hainbeste defendatzen den aukera berdintasun hori benetan ziurtatu nahi bada, eta ezarri diren prestakuntza-ibilbideak ikusi, erakunde honen iritziz, ezinbestekoa da hezkuntza-administrazioak gainerako eragindako administrazioei laguntza eskatzea (besteak beste, hezkuntza-zerbitzu propioak dituzten udalei), horrela, funts publikoekin lagundutako hezkuntza-eskaintza osorako onarpen irizpide komunak ezarri ahal izateko.

Gure ikuspegitik, irizpide komun horiek antolatu beharra are nabarmenagoa da ondoz ondoko onarpen prozesu gehiago egin behar izatea saihestu nahi duten prestakuntza-ibilbideen proposamen berri honekin.

Hala ere, benetan uste dugu hezkuntza-administrazioak ez lukeela jarduera hori atzeratu behar, esan dugun moduan, haur eskolei buruzko dekretuko arauak honakoa baitiote: *zero eta hiru urte arteko haurrak onartzeko irizpide orokorrak finkatuko ditu bai ikastetxe publikoetarako bai laguntza ekonomikoak jasotzen dituzten beste ikastetxe batzuetarako.*